

VEJEN TIL MORSEALFABETET

OZ3MM Børge efter ide af OZ5JM Jan
Sept.2011

TELEGRAFIENS HISTORIE – DEN SUPERKORTE UDGAVE

Den amerikanske kunstner og opfinder Samuel Morse stjal med arme og ben fra andre, især fra amerikanske fysikere. Han var ikke eneopfinder hverken af telegrafens eller morsekoden, men opnåede alligevel i 1847 patent som opfinder af den elektromagnetiske telegraf. Hvorom alting er, så er morsekoden med sit system af prikker og streger – genialt og enkelt: Bogstaver, der forekommer hyppigst i det engelske sprog, fik en kort kombination, fx e= en prik eller a= prik, streg. Omvendt fik sjældnere forekommende bogstaver en længere kombination, fx q= streg,streg,prik,streg eller f=prik,prik, streg,prik.

Morsesystemet kom i 1800-tallet, fordi der var brug for det. Jernbanenettene blev udlagt overalt i Europa og USA og efterhånden fine veje, de såkaldte chaussées, kom til at erstatte ældgamle hjulspor. I Vendsyssel blev Hjørring- Sundby chausséen bygget o. 1830 og Hjørring- Frederikshavn chausséen o. 1850. Før den tid var der ikke nogen direkte vej mellem nævnte byer.

Langs disse veje og jernbaner rejstes 1000'er af telegrafmaster til trådene, og 1000-er af telegrafister uddannedes til på post- og telegrafstationerne at sende og modtage telegrammer i morse. Kabelselskaberne sad på dette lukrative luft-, land- og søkabelnet – så længe det varede. For i løbet af 1900-tallet tog radiotelegrafien over, indtil også denne afgik ved døden for få årtier siden.

Men radioamatørerne var allerede i 1920'erne trådt ind på scenen med CW, og her lever telegrafi og morse stadig og har det godt.

OG NU TIL SAGEN RADIOAMATØRER I OZ5GX

– og sagen er to metoder for indlæring af morsesystemet

Mange radioamatører – måske de fleste – har lært eller måske lært at morse, da det var et krav for at erhverve et amatør radiocertifikat. Det er sket på kurser eller individuelt, men altid "the hard way", hvilket vil sige en slags slavemetode. Man lærte tegnene i bundter; derefter gennem lav lytnehastighed sled man sig igennem til en 40- eller 60 tegn/min. prøve. Derefter er resten tavshed, for de færreste fik nogensinde gennemført en CW- QSO. Det er nemlig uhyggeligt svært at sætte hastigheden op fra 40 eller 60 tegn/min.

Ikke mere om dette. I stedet vælger vi et system, der fører direkte til målet. Hvorfor? Fordi lav hastighed ser ud til at være en fælde. Den kalder nemlig på en huskefærdighed eller prik-stregbevidsthed inde i hovedet i stedet for en didah tonerefleks. Der er to sådanne systemer af de sidste:

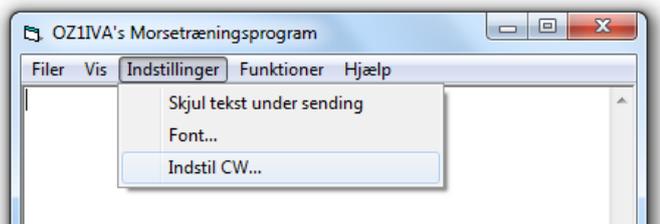
FARNSWORTHMETODEN

1. De enkelte tegn sendes med den hastighed, som er valgt på forhånd. Men –
2. Der er indskudt forlænget pauseafstand med tegnene indbyrdes og mellem ordene indbyrdes. Efterhånden som sikkerhed i at skrive tegnene øges, gøres pauseafstandene mellem bogstaverne og ordene kortere, indtil der kan modtages med den hastighed, som er valgt på forhånd. Denne "hastighed på forhånd" kan være valgt lav, eller den kan være valgt høj. I alle tilfælde hører man tegnene i den valgte hastighed. Du slutter altså med at høre en kæde af ord i didah-lyde, som tastes eller nedskrives pr. refleks.

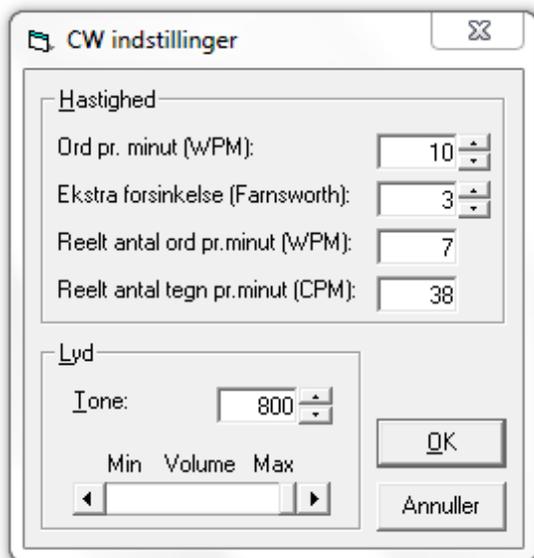
OZ1IVAs MORSETRÆNINGSPROGRAM – SÅDAN GØR DU:

OZ1IVA Lars Harbo har lavet et morsetræningsprogram efter FARNSWORTHMETODEN. Det er freeware og hedder "**OZ1IVAs Morsetræningsprogram**". Det [downloader](#) du. Du starter programmet og præsenteres for en skærm, hvori du markerer følgende:

1. Klik "**Indstilling**" og derefter "**Indstil CW**".

- A. Flg. er et eksempel: 38 tegn i minuttet med ekstra forsinkelse mellem tegn og mellem ord.

- B. I "**Ord pr. minut**" vælg 10
 - C. I "**Ekstra forsinkelse**" vælg 3 og tryk OK
2. Klik nu "**Funktioner**" og vælg "**Dan Øvelser 1**"; markér gruppen **A** til **T**, hvis du har lært tegnene, ellers vælg en gruppe, hvori du kan alle tegn.
 3. Klik "**Dan Øvelse**". Skærmen viser nu alle de tegn, der bliver sendt. Skriv, mens der sendes og kontrollér bagefter.

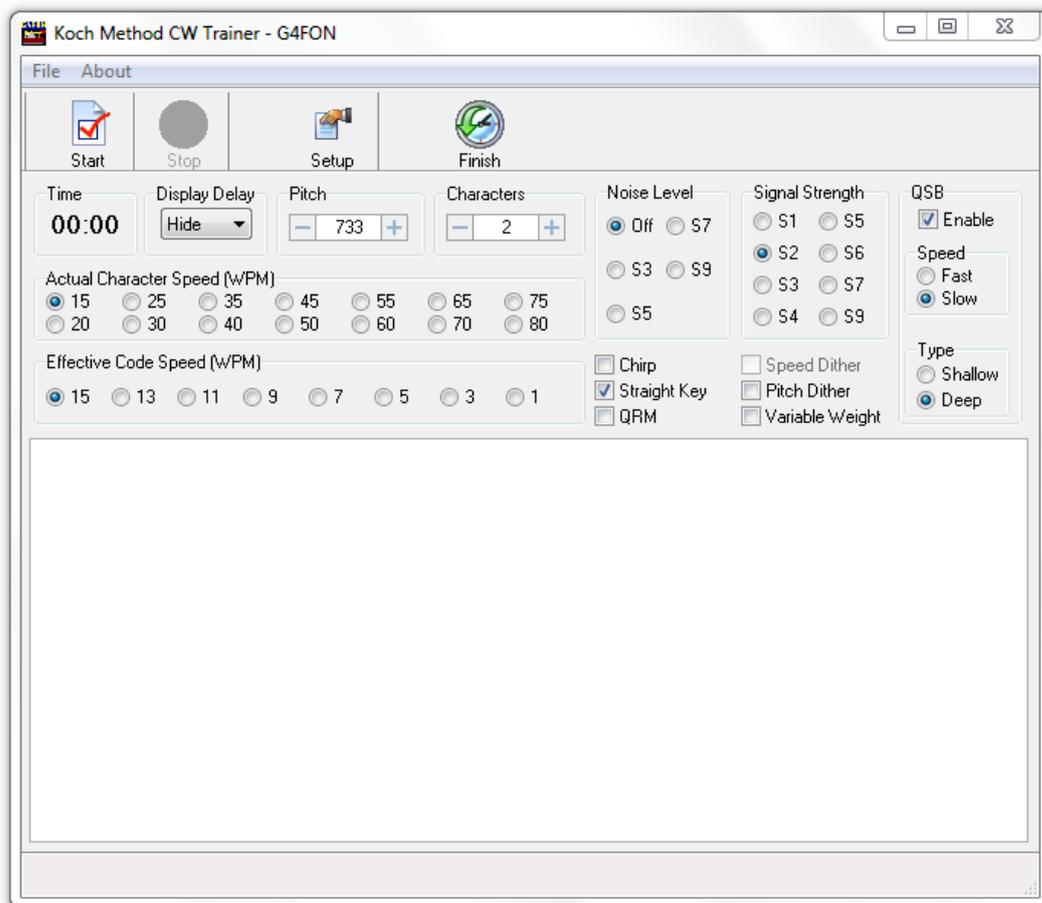
KLIK TX (send)

KOCHMETODEN

Denne metode er udviklet af en tysk psykolog ved navn Ludwig Koch i 1930'erne, men først nu, da pc'en er kommet til verden og er allemands eje, har den fået gennemslagskraft. Den udgør en direkte og smertefri vej til at lære morsesystemet. Ligesom Farnsworthmetoden opbygger også Kochmetoden dine reflekser ved lyde, når du hører didah-tegnene. Du tænker ikke i prikker og streger. Når du hører lyden didah, så skriver din hånd pr. refleks et a.

G4FON KOCH TRAINER – SÅDAN GØR DU:

G4FON, Ray Goff, har strikket et glimrende program sammen og tilbyder det som freeware. Det hedder "**Koch Method CW Trainer**". Du [downloader programmet](#) og præsenteres for en skærm, hvori du markerer følgende:

1. Under **Actual Character Speed** (WPM = word per minute) sætter du flueben ved 15 WPM. – **Åh! 15 WPM svarer til ca. 70 tegn i minuttet. Kan jeg klare det? Svar: – Ja, du kan!**
2. Under **Characters** (tegn) minuser du 40-tallet ned til 2. – **Nååå! Kun 2 forskellige, så går det vel! Svar: – Ja, det gør det.**
3. Under **Display Delay** vælger du **Hide**
4. Så er du klar til at begynde. Sørg for at have papir og kuglepen klar og klik så på Start – lyt og skriv m'er og k'er til automatisk stop efter 5 minutter. Dit papir ser noget rodet ud, ikke? Bogstaverne hænger ikke sammen i ord.- Nej, men det skal de næste gang. Du starter med et nyt ord, når du registrerer en afstand.
5. Godt, nu prøver du igen, igen, igen osv. Jeg anbefaler, at du benytter hovedtelefoner – og gør det fra begyndelsen. Det er skilsmissegrund, hvis XYL bliver tvangsindlagt til høre dine endeløse lytteøvelser. Men du bliver mere og mere sikker i at skrive de rigtige bogstaver og ord, og en dag kan du tælle dig frem til mere end 90% rigtige tegn. Så er tiden inde til at pille lidt ved skærbilledet:

Hastigheden (Speed) rører du ikke ved. Det gør du først i en fjern fremtid. Men du erstatter 2-tallet under Character med 3. Når du nu klikker på Start igen, så består tegnkæden ikke af 2 tegn, men af 3 tegn. Det nye er didahdi (r).

Så kører du igen – og du laver fejl, fejl, fejl; men du bliver hurtigt bedre, og når du har 90% rigtige, så er tiden inde til at ændre dit skærbillede til 4 tegn. Det 4. tegn er dididi (s).

Og så fremdeles! Du møder tegnene i flg. orden:

**K M R S U A P T L O W I . N J E F O Y , V G 5 /
Q 9 Z H 3 8 B ? 4 2 7 C 1 D 6 X B T S K A R**

Når du er igennem dette, så har du lært at skrive morsealfabetet med god sikkerhed i op til 70 tegn/min.

NB: Hvis du vil taste tegnene på keyboard, så download flg. hjælpeprogram "KochV9_Rx" af KB2TQX David Gwillim. [Klik her](#) og læg programmet i samme mappe som KochMorseTrainer.exe.

Så lever de bedre sammen i registreret partnerskab.

Med dette program kan du få tjekket din besvarelse automatisk.

Brug gerne 2 X 15 minutter dagligt til træningen.

OZ1IVAs Morsetræningsprogram: <http://www.hamradio.dk/oz1iva/cw/index.html>

Koch Method CW Trainer: <http://www.g4fon.net/CW%20Trainer.htm>

INTERNATIONAL MORSE CODE CHARACTERS

A	di-dah	• —	N	dah-dit	— •
B	dah-di-di-dit	— • • •	O	dah-dah-dah	— — —
C	dah-di-dah-dit	— • — •	P	di-dah-dah-dit	• — — •
D	dah-di-dit	— • •	Q	dah-dah-di-dah	— — • —
E	dit	•	R	di-dah-dit	• — •
F	di-di-dah-dit	• • — •	S	di-di-dit	• • •
G	dah-dah-dit	— — •	T	dah	—
H	di-di-di-dit	• • • •	U	di-di-dah	• • —
I	di-dit	• •	V	di-di-di-dah	• • • —
J	di-dah-dah-dah	• — — —	W	di-dah-dah	• — —
K	dah-di-dah	— • —	X	dah-di-di-dah	— • • —
L	di-dah-di-dit	• — • •	Y	dah-di-dah-dah	— • — —
M	dah-dah	— —	Z	dah-dah-di-dit	— — • •
1	di-dah-dah-dah-dah	• — — — —	6	dah-di-di-di-dit	— • • • •
2	di-di-dah-dah-dah	• • — — —	7	dah-dah-di-di-dit	— — • • •
3	di-di-di-dah-dah	• • • — —	8	dah-dah-dah-di-dit	— — — • •
4	di-di-di-di-dah	• • • • —	9	dah-dah-dah-dah-dit	— — — — •
5	di-di-di-di-dit	• • • • •	0	dah-dah-dah-dah-dah	— — — — —
?	Question Mark	di-di-dah-dah-di-dit	• • — — • •	<u>IMI</u>	
,	Comma	dah-dah-di-di-dah-dah	— — • • — —	<u>MIM</u>	
.	Period	di-dah-di-dah-di-dah	• — • — • —	<u>AAA</u>	
/	Stroke	dah-di-di-dah-dit	— • • — •	<u>DN</u>	
=	Double Dash	dah-di-di-di-dah	— • • • —	<u>BT</u>	
<u>AR</u>	End of Message or +	di-dah-di-dah-dit	• — • — •	<u>AR</u>	
<u>SK</u>	End of Work	di-di-di-dah-di-dah	• • • — • —	<u>SK</u>	
;	Semicolon	dah-di-dah-di-dah-dit	— • • • — •	<u>KR</u>	
:	Colon	dah-dah-dah-di-di-dit	— — — • • •	<u>OS</u>	
'	Apostrophe	di-dah-dah-dah-dah-dit	• — — — — •	<u>WG</u>	
-	Hyphen or Dash	dah-di-di-di-di-dah	— • • • • —	<u>DU</u>	
_	Underline	di-di-dah-dah-di-dah	• • — — • —	<u>IQ</u>	
\$	Dollar Sign	di-di-di-dah-di-di-dah	• • • — • • —	<u>SX</u>	
(Left Parenthesis	dah-di-dah-dah-dit	— • — — •	<u>KN</u>	
)	Right Parenthesis	dah-di-dah-dah-di-dah	— • — — • —	<u>KK</u>	
<u>AS</u>	Wait	di-dah-di-di-dit	• — • • •	<u>AS</u>	
<u>SN</u>	Understood	di-di-di-dah-dit	• • • — •	<u>SN</u>	
<u>KA</u>	Starting Signal	dah-di-dah-di-dah	— • — • —	<u>KA</u>	
<u>AL</u>	Paragraph	di-dah-di-dah-di-dit	• — • — • •	<u>AL</u>	
<u>HH</u>	Error	di-di-di-di-di-di-di-dit	• • • • • • •	<u>HH</u>	